

Pranešimas spaudai

Liuksemburgas, 2017 m. gruodžio 12 d.

BŽŪP žalinimas – pajamų rėmimas sudėtingesnis ir aplinkos požiūriu dar neveiksmingas, teigia ES auditoriai

Mažai tikėtina, kad išmokos, kuriomis siekiama paskatinti ūkininkus tapti labiau ekologiškais, reikšmingai pagerins bendros žemės ūkio politikos veiksmingumą aplinkos ir klimato atžvilgiu, teigiama naujoje Europos Audito Rūmų ataskaitoje. Auditoriai nustatė, kad naujos išmokos prisidėjo prie sistemos sudėtingumo, tačiau dėl jų ūkininkavimo praktika pasikeitė tik maždaug penkiuose procentuose ES agrarinės žemės.

Žalinimas yra naujos rūšies tiesioginė išmoka, įvesta vykdant 2013 m. bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) reformą. Ja buvo siekiama suteikti atlygį ūkininkams už jų daromą teigiamą poveikį aplinkai, už kurį rinka priešingu atveju neatlygintų. Tai vienintelė tiesioginė išmoka, kurios pagrindinis tikslas susijęs su aplinkosauga.

Auditoriai nagrinėjo, ar žalinimas galėjo padidinti BŽŪP poveikį aplinkai ir klimatui, atsižvelgiant į ES tikslus. Jie surengė interviu su valdžios institucijomis penkiose valstybėse narėse: Graikijoje, Ispanijoje (Kastilijos ir Leono regione), Prancūzijoje (Akvitanijoje ir Šiaurės-Pa de Kalė regione), Nyderlanduose ir Lenkijoje.

„Žalinimas išlieka svarbia pajamų rėmimo schema, – sakė už auditą atsakingas Europos Audito Rūmų narys Samo Jereb. – Mažai tikėtina, kad toks, koks dabar įgyvendintas, jis galėtų reikšmingai prisidėti prie BŽŪP veiksmingumo aplinkos ir klimato atžvilgiu gerinimo“.

Auditoriai nustatė, kad Europos Komisija nebuvo suformulavusi išsamios žalinimo išmokoms taikytinos intervencijos logikos. Ji taip pat nenustatė aiškių pakankamai plataus pobūdžio aplinkosaugos tikslų, kurie turėtų būti pasiekti taikant žalinimo priemones. Be to, biudžeto asignavimai žalinimui nėra pagrįsti tuo, ar politika padeda įgyvendinti su aplinka ir klimatu susijusius tikslus. Jie taip pat nustatė, jog buvo mažai tikėtina, kad žalinimas duotų didelę naudą aplinkai ir klimatui, visų pirma dėl to, kad didelė dalis subsidijuojamos praktikos būtų taikoma ir be išmokos. Auditoriai vertina, kad dėl žalinimo ūkininkavimo praktika pasikeitė tik maždaug penkiuose procentuose ES agrarinės žemės.

Galiausiai jie nustatė, jog politikos rezultatai mažai pateisino didelį BŽŪP sudėtingumą, kuris

Šio pranešimo spaudai tikslas – pateikti Europos Audito Rūmų priimtos specialiosios ataskaitos pagrindines mintis.

ECA Press

Mark Rogerson – atstovas ryšiams su visuomene

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – atstovas spaudai

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

[@EUAuditors](https://twitter.com/EUAuditors)

eca.europa.eu

atsirado įvedus žalinimą. Dalis šio sudėtingumo yra susijusi su žalinimo ir kitų BŽŪP aplinkosaugos reikalavimų dubliavimusi.

Auditoriai rekomenduoja, kad vykdant ateinančią BŽŪP reformą, Komisija suformuluotų išsamią BŽŪP indėlio į ES aplinkosaugos ir klimato tikslus intervencijos logiką. Savo pasiūlymuose dėl reformos Komisija turėtų laikytis šių principų:

- ūkininkai BŽŪP išmokas turėtų gauti tik tuo atveju, jeigu laikosi bazinių aplinkosaugos normų. Nuobaudos už nesilaikymą turėtų turėti pakankamą atgrasomąjį poveikį;
- žemės ūkio programos, skirtos tenkinti aplinkos ir klimato poreikius, turėtų apimti veiksmingumo tikslus ir finansavimo sistemą, kuri atspindėtų patirtas sąnaudas ir pajamų praradimą dėl veiklos, kuriais viršijamas bazinio aplinkosaugos lygio scenarijus;
- kai valstybėms narėms leidžiama pasirinkti iš kelių sprendinių, kaip įgyvendinti BŽŪP, iš jų turėtų būti reikalaujama įrodyti, kad jų pasirinkti sprendiniai yra veiksmingi ir efektyvūs siekiant politikos tikslų.

Pastabos leidėjams

ES išleidžia 12 milijardų eurų per metus naujai ekologiškai išmokai, kuri sudaro 30 % visų BŽŪP tiesioginių išmokų ir beveik 8 % viso ES biudžeto. Ūkininkams susidaro vidutinė apie 80 eurų vienam hektarui per metus išmoka. Įdiegus žalinimo sistemą, Europos Parlamentas ir Taryba šias lėšas perkėlė iš kitoms tiesioginėms išmokoms skirto biudžeto. Todėl bendras BŽŪP tiesioginių išmokų biudžetas liko palyginti stabilus.

Žalinimas įgyvendinamas pagal pasidalijamojo valdymo principą: Europos Komisijai tenka bendra atsakomybė už ES biudžeto vykdymą, tačiau įgyvendinimo užduotys pavedamos valstybėms narėms.

Specialioji ataskaita Nr. 21/2017: „Žalinimas – sudėtingesnė pajamų rėmimo sistema, aplinkosaugos požiūriu dar neveiksminga“ paskelbta 23 ES kalbomis Europos Audito Rūmų interneto svetainėje (eca.europa.eu).